

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

The Participative Management of School Administrators in School Administration

under the Office of Secondary Educational Service Area 12

หฤทธิ์ เขียวสะ (Harit Kheawsa)* ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม (Dr. Amonwan Wirathammo)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จำนวน 350 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกันต่างก็มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน

ABSTRACT

The research aimed to study and compare on the participative management of school administrators in school administration under the Office of Secondary Educational Service Area 12. The sample group was school administrators and teachers which consisted of 350 people. The statistics used for analysis were mean, standard deviation and one way analysis of variance. The results of the study indicated that the participative management of school administrators in school administration revealed high in general and all aspects of the study. The resulted which compared to the participative management of school administrators in school administration indicated that the differentiated of gender and degree on the participants didn't have different opinions in overall. Moreover, in term of the differentiated of position, work working experiences and differentiated of school size had a different opinion.

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

Keywords: The Participative Management, Management of School, Administrators in School.

* นิสิต หลักสูตรการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

** อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทนำ

การบริหารและการจัดการศึกษาของชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งที่จะปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษาของไทย โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาจากเดิม โดยมีการแบ่งส่วนราชการใหม่ในส่วนกลาง และในส่วนภูมิภาคมีการยุบรวมหน่วยงานทางการศึกษาเข้าด้วยกัน และแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษา 175 เขตทั่วประเทศ และมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยัง คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้สามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัวตามอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายกำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2549 : ข) สอดคล้องกับกฎกระทรวง เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ให้ ข้อ 1 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาใน อำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 29) ใน 4 ด้าน ต่อไปนี้คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาท อย่างยิ่งในการบริหารองค์กรที่มีหลายรูปแบบ โดยลิเคิร์ต (นงคราญ, 2558 : 2-3 ; อ้างจาก Likert, 1991, pp. 79) ได้ศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่คืออีกวิธีหนึ่ง เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะใช้กระบวนการกลุ่ม ในการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นแนวราบ โดยมีผู้นำอยู่ ตรงกลางไม่ใช่อยู่เบื้องบน การวินิจฉัย สั่งการและการบริหารเป็นผลงานของกลุ่ม โดยผู้นำไม่ได้นำจริงแต่มีบทบาท เป็นผู้ประสานงานและปฏิบัติงานบริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะมีผลในเชิงจิตวิทยาทำให้บุคคลรู้สึกได้เข้าไปมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้บุคคลได้รับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยเชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ ผลผลิตเพิ่มขึ้น และผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้นความสำเร็จของสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหาร เพราะผู้บริหารเป็นผู้ผลักดันให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารของสถานศึกษานั้น

ดังนั้น การบริหารแบบมีส่วนร่วม จึงน่าจะเป็นรูปแบบการบริหารในยุคปัจจุบัน และสามารถนำความ เจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กรทางการศึกษาและทำให้สถานศึกษายบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ สอดคล้องกับสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ที่เป็นหน่วยงานซึ่งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เห็นได้ จากพันธกิจในข้อที่ 4 คือ พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม และเป้าประสงค์ขององค์กรในข้อที่ 5 คือ สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 มีการบริหารจัดการการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมที่มี ประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับทุกภาคส่วน (สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. 2560 : 11) ประกอบกับ ผลการติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 นั้นในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ยังไม่มีผลการ ประเมินในมาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 3 การกระจายอำนาจและส่งเสริมการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม ทำให้ไม่ สามารถทราบได้ว่าการบริหารนั้นสอดคล้องกับพันธกิจ และเป้าประสงค์ขององค์กรหรือไม่ ผู้วิจัยมีความสนใจจะ ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เพื่อ

นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อขอคิดในการกำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในด้านการบริหารทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน และโรงเรียน รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษา

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,906 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 350 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม (ยุทธ, 2552 : 46) ดังนี้

คะแนน		ระดับการมีส่วนร่วม
5	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
3	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
1	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมารวมกันเพื่อหาความสอดคล้องโดยค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.66 ถือว่าข้อคำถามนั้นสามารถนำมาใช้ได้ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ และนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficients) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 – 204) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .919

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงรายละเอียดของการทำวิจัย วัตถุประสงค์ และขอความยินยอมจากครูผู้เข้าร่วมวิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืนที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.42

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา โดยใช้ t-test แบบ independent และวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 68.33 ส่วนเพศชายจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 31.67 มีตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ส่วนตำแหน่งครู จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 59.82 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 40.18 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.42 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 37.83 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 45.75 โดยเป็นปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 25.22 ขนาดกลาง 143 คน คิดเป็นร้อยละ 41.94 ขนาดใหญ่ 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.78 และขนาดใหญ่ 65 คน คิดเป็นร้อยละ 19.06 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	108	31.67
	หญิง	233	68.33
รวม		341	100.0
2	ตำแหน่ง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	31	9.09
	ครู	310	90.91
รวม		341	100.0
3	วุฒิการศึกษา		
	ปริญญาตรี	204	59.82
	สูงกว่าปริญญาตรี	137	40.18
รวม		341	100.0
4	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
	1-5 ปี	56	16.42
	6-10 ปี	129	37.83
	มากกว่า 10 ปี	156	45.75
รวม		341	100.0
5	ขนาดสถานศึกษา		
	ขนาดเล็ก	86	25.22
	ขนาดกลาง	143	41.94
	ขนาดใหญ่	47	13.78
	ขนาดใหญ่พิเศษ	65	19.06
รวม		341	100.0

1.2 ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ในภาพรวม และรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8122$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.9894$) รองลงมาคือด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.8290$) และด้านการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.7103$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม	N = 341		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการบริหารวิชาการ	3.9894	0.3933	มาก
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	3.7103	0.5356	มาก
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.7202	0.5218	มาก
4	ด้านการบริหารทั่วไป	3.8290	0.4812	มาก
ภาพรวม		3.8122	0.4080	มาก

1.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำแนกตามตัวแปร เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศ และวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยค่าเฉลี่ยตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี สูงกว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการวิจัยนี้ ส่วนมากจะมีส่วนร่วมในการบริหารทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งครูทุกคนจะต้องรับผิดชอบงานบริหารทั้ง 4 ฝ่ายอย่างทั่วถึง ส่วนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นมานั้น อาจจะมีส่วนรวมในการบริหารสถานศึกษาน้อยลงมาแต่ในภาพรวมและราย

ด้านแล้วยังถือว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านการบริหารงานวิชาการซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น เป็นเพราะว่าหน้าที่หลักของครูส่วนใหญ่แล้วนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร การวัดประเมินผลเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้มีค่าเฉลี่ยในด้านการบริหารงานวิชาการสูงที่สุด ตรงกันข้ามกับด้านการบริหารงบประมาณ โดยส่วนใหญ่จะใช้ครูที่มีประสบการณ์สูงมาทำหน้าที่ดังกล่าว เนื่องจากเกี่ยวข้องกับด้านการเงิน งบประมาณ เป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบมากที่สุด

สอดคล้องกับผลการวิจัยของเกษมศรี (2554 : 96) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน สอดคล้องกับจิตา (2558 : 96). ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัด สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุทิน (2556 : 104) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำแนกตามตัวแปร เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศ และวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า

1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติ ให้ความสำคัญต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงตัวแปรเพศในการกำหนดหน้าที่หรือความรับผิดชอบในงานแต่ละด้าน แต่จะคำนึงในเรื่องของความรู้ความสามารถของบุคคลนั้นๆเป็นสำคัญ อันจะทำให้สถานศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ ซึ่งจะต้องยอมรับว่าในปัจจุบันเกิดความเท่าเทียมทางเพศเกิดขึ้นในทุกองค์กร ดังนั้นปัจจัยด้านเพศจึงไม่ได้มีผลกระทบใดๆ ต่อการปฏิบัติงานในด้านต่างๆที่ได้รับมอบหมาย หรือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของสถานศึกษา แต่ผู้บริหารสถานศึกษาจะคำนึงถึงความรู้ความสามารถหรือความถนัดความเหมาะสมกับงานของแต่ละบุคคลมาเป็นเกณฑ์ในการเลือกบุคลากรมาปฏิบัติงาน ความสอดคล้องกับผลการวิจัยของนราธิป (2559 : 128) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ไม่แตกต่างกัน

2) บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง บริหารงานที่บูรณาการความรู้ความสามารถของคนในองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน อันนำไปสู่ความสำเร็จในกิจการนั้นๆ แต่บางครั้งในแง่การปฏิบัติจริงนั้นครูในสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะมีหน้าที่หรือความรับผิดชอบของแต่ละคนแตกต่างกันออกไป ไม่ได้รับผิดชอบในงานบริหารทั้ง 4 ด้านทั้งหมด หรือบางคนอาจจะมีส่วนร่วมในบางกระบวนการเท่านั้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีส่วนร่วมในกระบวนการการดำเนินการ แต่ในกระบวนการการวางแผน หรือการประเมินผลนั้น ผู้ที่มีส่วนร่วมจะเป็นฝ่ายบริหาร หรือหัวหน้างานมากกว่า ทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษานั้นแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นจะต้องดูแลครอบคลุมการบริหารภายในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน กับครู ซึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องในบางกระบวนการของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพียงเท่านั้น น้ำผึ้ง (2559 : 122) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ต่างเห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาอันจะทำให้สถานศึกษาของตนเองนั้นปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ โดยการการปฏิบัติของทุกคนในองค์กรนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีแนวปฏิบัติที่เหมือนกัน และได้รับความร่วมมือในทุกฝ่าย ซึ่งงานที่ได้รับมอบหมายอาจจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับระดับวุฒิการศึกษา แต่เป็นความถนัดของแต่ละคนมากกว่าในการได้รับงานที่ได้รับมอบหมายในด้านต่างๆขององค์กร เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบริหารวิชาการและด้านการบริหารงบประมาณนั้น มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อาจจะเป็นเนื่องจากในด้านเหล่านี้จะต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถขึ้นไป เพราะผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีการบริหารจัดการที่ดี มีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น ประกอบกับด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารงบประมาณถือเป็นด้านหลักในการพัฒนาสถานศึกษาสู่เป้าหมายที่องค์กรได้วางไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาวินี (2557 : 60) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร โรงเรียนสังกัดเขต เทศบาลนครยะลา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนสังกัดเขตเทศบาลนครยะลาไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี ก็ตาม ต่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จำแนกตามตัวแปรประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจจะเป็นเนื่องจาก ผู้บริหารมีหลักในการกระจายอำนาจและ มีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความพอใจ ความสัมพันธ์อันดี มีการมอบหมายงานเหมาะสมตามความรู้ ความสามารถ ประสพการณ์ และความถนัดของแต่ละบุคคล รวมทั้งเข้าใจถึงข้อแตกต่างระหว่างบุคคลอีกด้วย อาจจะทำให้ได้ว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูที่มีประสพการณ์ในการทำงานน้อยได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นการฝึกการทำงานในด้านต่างๆเหล่านั้นภายในสถานศึกษา แต่การฝึกการทำงานเหล่านั้นก็จะต้องอาศัยผู้ที่มีประสพการณ์ที่มากมาเป็นหลักในการทำงานหรือเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้ที่มีประสพการณ์ในการทำงานน้อย เพื่อนำความรู้ความสามารถ

และประสบการณ์ที่มีอยู่พัฒนาสถานศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่าให้ผู้ที่มิประสบการณ์ในการทำงานมากมีส่วนร่วมในกระบวนการการวางแผน ตัดสินใจ หรือในกระบวนการการประเมินผล ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์น้อยลงมานั้นจะมีส่วนร่วมมากขึ้นในด้านของการดำเนินงานในกรบริหารงานทั้ง 4 ด้านภายในสถานศึกษานั้นเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของทับทิม (2559 : 99) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสวรสสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี พบพฤติกรรมการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสวรสสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

5) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษาในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเนื่องมาจาก ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่มีขนาดเล็กนั้น มีจำนวนบุคลากรในโรงเรียนมีน้อย เพราะฉะนั้นบุคลากรทุกคนในโรงเรียนจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านอย่างทั่วถึง และได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายงานทั้ง 4 ด้าน ทำให้แต่ละคนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทำงานในการมีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จนกระทั่งกระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมิน แตกต่างจากโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นมา จำนวนบุคลากรก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านนั้นลดน้อยลง เนื่องจากการแบ่งงานกันทำไปตามความถนัดและความสนใจของตนเอง การมีส่วนร่วมในแต่ละกระบวนการอาจจะถูกกำหนดขึ้นโดยการใช้ลำดับขั้นในการบังคับบัญชาหรือการบริหารเป็นตัวกำหนดว่าแต่ละคนมีส่วนร่วมในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งเพียงเท่านั้น ไม่ได้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดอย่างเช่นในสถานศึกษาขนาดเล็กสอดคล้องกับน้ำผึ้ง (2559 : 122) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าผลการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลปรากฏว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด) รองลงมาคือด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษานขนาดกลาง โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษานขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ถูกลงได้ด้วยความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ อาจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี และขอขอบคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณทุกท่าน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ได้ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการ ตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม ตลอดจนคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและครุภัณฑ์.
- เกษมศรี จาตุรพันธ์. (2554). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตา วิหกรัตน์. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัด สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นราธิป คำสุวรรณ. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13. การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นงคราญ สุกระมณี. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- น้ำผึ้ง หมุดเพชร. (2560). พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ภาวิณี ขุนศรี. (2557). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนสังกัดเขตเทศบาลนครยะลา. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุทิน ปวนเป็ย. (2556). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. (2560). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560. พัทลุง : กลุ่ม
นโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12.

Krejcie, R. V.,and Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activity”, Journal of Education and
Psychological Measurement. 30, 607-610.